

Nyttig kreftundersøkelse

Årlig får 3500 personer påvist kreft i tykk- eller endetarmen i Norge. Hvis man oppdager kreftsvulsten eller forstadier til den tidlig, er mulighetene for å bli helbredet meget gode.

I USA og mange europeiske land blir personer i alderen 50-74 år derfor anbefalt jevnlig tester som kan påvise sykdommen før den rekker å utvikle seg for langt. Man kan undersøke tarmens innside med en fleksibel rørformet kikkert, men i de fleste land benytter man først og fremst tester som påviser blod i avføringen ettersom ondartete svulster oftest avgir blod.

Retningslinjene for å påvise tarmkreft ved å påvise blod i avføringen varierer noe fra land til land, men det er vanlig å la seg teste årlig eller annet hvert år.

Dessverre har den hyppigst benyttede avføringstesten mange feilkilder. Testen kan gi utslag uten at det er blod i prøven, og det er ikke alltid at man lykkes å påvise blod selv om det er tilstede. For å redusere forekomsten av slike feil må man unngå en rekke matvarer og vanlige medisiner de siste fire døgnene før undersøkelsen. Det er også nødvendig å ta 1-2 prøver av avføringen fra tre ulike dager. Mange har problemer med å følge de omfattende retningslinjene. De siste årene har det derfor blitt utviklet bedre metoder der man ved hjelp av *antistoffer* med større grad av sikkerhet påviser blod i avføringen. Metodene innebærer ingen begrensninger i kostholdet og en enkelt prøve er tilstrekkelig.

Dessverre kan man ved hjelp av avføringsprøver ikke oppdage alle tilfeller av kreft i tykktarmen fordi kreftsvulster eller forstadier ikke alltid blør. Danske helsemyndigheter har beregnet at man ved å gjøre en slik test annet hvert år hos personer i alderen 50-74 år likevel kan spare 360-500 liv årlig. Sannsynligvis kan vi oppnå en tilsvarende gevinst i Norge.